

Ruokapöydän kuiske ja aterimien kilinä vaikenee; Kostia kärrätään jo pois huoneesta. Paksu valkoinen peite kumpuilee ruumiin päällä, eikä verestä näy pisaraakaan. Joku puhuu jostain Osserista. Sänky tuskin on kylmennyt ja jo uusia tulossa. Kyyneleitä puristuu silmiin väkisinkin, vaikka olen mieheni kuolemasta asti syönyt enkelinvärisiä napsuja, jotka eivät anna itkeä. Kosti oli minun rakkaani. Hän oli sellainen vanhus, jollaiseksi haaveilin tulevani. Hän antoi valoa meille kaikille, vanhainkoti heräsi henkiin. Mutta nyt Aurinkolaaksossa on taas pimeää. Joku sammutti valon. Minä näin eilen, että Kostin keltaisessa purkissa oli enemmän napsuja kuin aiemmin. Yritin kertoa siitä, kun Kosti löydettiin aamulla. Olin ottanut rohkaisuksi korkillisen Exponenttia ja kurkistanut huoneeseen. Valkoiset takit supisivat ja hyörivät Kostin yllä. Äkkiä Kone-Kaisla kääntyi ja tuli kohti. Valkoiseen muuriin syntyi aukko: näin Kostin leuan ja rinnan olevan ruskeanpunaisen veren peitossa. Miten se voi olla? Eivät lääkkeet sellaista tee. Vai tekevätkö? Kone heitti minut ulos kiukulla, kuin lapsen joka yllättää vanhempansa naimasta. Tyttöparka. Ei koskaan hymyile. Huhutaan, että hän tuli äidiksi liian nuorena, ja vielä yksinhuoltajaksi. Nyt on silmäpusseineen koko ajan töissä. Selvittäkööt itse kuolinsyyn. Minä en kerro mitään. Vastapäätä Raivo-Raija asettelee haarukalla porkkanoita ja tärisee. Iltaisin hän huutaa kuin vastasyntynyt. Hän on yksinäinen, minä en. Minulla on poika. Tomppa, Maisa ja pikku-Minerva käyvät usein, ja aavistan että se on lapsenlapseni ansiota. Voi, muistan kuinka hän ja Kosti kohtasivat viime viikolla. Se oli niin kaunista. Taas itkettää. Servietit ovat liian kaukana. Kuka vie hengen vanhalta, joka muutenkin jo kolkutteli ikuisuuden portteja? Aamutakin taskusta löytyy paketillisen nessuja. Ilmestyivät sinne kuin taikauskusta – juuri kun niitä tarvitsen. Hertta hymyilee vieressä. Hän hymyilee aina. - Ek sää Onerva muist mittä? Minerva ne sul eile anto, ku sää näytit nii surulliselt. Tiedän että he kävivät eilen. Yöpöydällä oli puoliksi syöty purilainen - Se Kaislakin olis niitä tarvinnu. Keske vitamiinitarjoilu sen puhelin alko soir. Naamast läht lopukki vere ja flik karas toimisto puhumaha. Jät tarjottime pöyräl. Mä seurasi ja meinasin jää kii korva oves. Sit se tul ja pyyhk silmiäs. Mut sai noppiast konees taas käynti. Onerva, olek sää kunnos? Puh sääki ny jottai! - Pidä itse suusi kiinni! Raija katsoo minua porkkana haarukassa. Hertta näyttelee loukkaantunutta. Kosti on kuollut. Otan nessut mukaan ja lähden katsomaan jäikö hänestä mitään jäljelle. Huoneen lattialle on kuin onkin jäänyt jotain: verinen keltainen liina. Tuon liinan minä haluan. Haparoin askelta eteen, kun ovi edessäni pamautetaan kiinni. - Ei kannata takertua menneisiin, Armas-Karmas raakkuu. Hänellä on kyömyselfä ja pää solisluiden kohdalla. Äkkiä tekee mieli taas korkillista. Tuo haaskalintu vihaa elämää. Näin sen viime viikolla. * Kosti johti laulajaisia. Me vanhat pihisimme kukin parhaamme mukaan. Raija huusi ja Hertta hyräili. Tomppa ja Minervakin lauloivat, mutta Maisuli aukoi vain suutaan kuin surullinen siika. Ei uskoisi että on hyvinvointialalla. Kaisla vilkuili kelloa tai kännykkää, en muista kumpaa. Minä vain odotin että saisin Minervan syliin. Kesken Satumaa-tangon Kosti alkoi jotenkin tanssia. Nosteli käsiään ylös ja niaili. Luulin silloin, että hän oli keksinyt uuden tanssin ja aloin matkia tuolissani. Minerva matki minua. Mutta sitten näin ne ammuksset. Niitä lenteli eturivistä. Karmas tulitti Kostia joillain. Olisi pitänyt jo silloin ymmärtää, että jotain pahaa tulee tapahtumaan. Ensin luulin että ne olivat pillereitä, mutta olivat liian mustia. Sitten ymmärsin: rusinoita. Armas ei ole kiukuttelija, hän on kiusaaja. Ja tuijottelija. Tulin Kostin puolesta aivan punaiseksi ja syöksyin tunkemaan rusinapaketin Karmaksen kurkkuun, mutta horjahdinkin Hertan päälle. Hertan hymy ei värähtänytkään. Tomppa-Pomppa puikkelehti apuun ja supatti korvaan, että nyt loppuu se Ryppyllä Ryppyjä vastaan -projekti. Huusin eturiviin, ettei saa viskoa, mutta Tomppa hyssytteli ja vakuutteli, ettei hän minua viskonut ja hyssytteli lisää. Se oli myöhäistä. Kymmenet valkoiset naamalautaset olivat jo kääntyneet meihin päin. Jokaisella erivärinen liina kaulassaan. Armas oli kadonnut ja

jättänyt tuolille kelta-punaisen rusinalippaan. Ammuksia lojui ympäriinsä. Kaisla ei tehnyt elettäkään siivotakseen niitä, oli varmaan itse antanut ne Armakselle. Muistan kuinka Minerva kärkkyi rusinoiden suuntaan. Kysyin Tompalta että saako Minerva ruokaa kotona. Ja miksi Maisa näyttää siltä kuin vieterin veto olisi loppunut. Kuulemma sadannen kerran Tomppa kertoi, että Maisa masentui kun sen couthching-yritys meni nurin. Maisa oli väittänyt sen olevan synnytyksen jälkeistä masennusta, vaikka Minerva syntyi jo kuusi vuotta sitten. Poika vakuutti, sadannen kerran, että Maisa saa Käypä hoito -suositusten mukaista apua: terapiaa ja lääkehoitoa. Yritin siinä kertoa Tompalle, etten ollut huppelissa – ettei tarvitse viedä vanhalta viimeisiä iloja pois – kun Maisuli tuli nykimään miestänsä tupakalle. Hmh. Kehtaavatkin. Samassa kuului kiljaisu. Ja toinen. Se hetki tarttui mieleeni, eikä mikään dementia sitä kykene poistamaan: Kosti ojensi rusinapakettia pikku-Minervalle. Pahan ammuksen muuttuivat hyvän eleiksi. Vanha haamunvalkoinen mies heittäytyi lapseksi ja heidän välilleen syttyi yhteinen kieli. Sama päivänvalo säteili heissä; toisessa aamulla ja toisessa illalla. Sitten Kosti asetti kätensä vatsalleen ja näytti sanovan: - Syö terveellisesti, elät pitkään. Miehen kämmenet jatkoivat ylös päin rinnalle: - Rakasta sydämestäsi, niin elät hyvin. Tai vaihtoehtoisesti: - Älä polta, se tappaa. Sitten oli nenän vuoro: - Ole kuin vainukoira ja löydät hyvät ihmiset elämäsi. Olisinpa ollut lähempänä. Hertta kyllä oli hakeutunut kuunteluetaisyydelle. Se piilotteli taatusti synkkiä salaisuuksia sen naurunaamionsa takana. Ja teräviä saksia joilla trimmaa peruukkejaan. Karmaksen laiha ranka huojuu edessäni. Sen silmät pistävät otsaluun alta ja paksun ajetun leuan tienoo nykii. Yrittääkö se hymyillä? Se ei sovi tuohon naamaan. Uhallakaan en peitä kostuvia silmiäni. - Sinulla se suu käy vaikket mitään puhu. Hehe. Minulla on sinulle kysymys... Karmas sanoo. Silloin minä läimäytän, pyyhin ivat kiusaajan suupielistä. Huuttaisin häntä raakalaiseksi, mutta tunteeni ei purkaudu suusta, vaan silmistäni; ne murhaavat Karmaksen ja itkevät Kostia, yhtä aikaa. Missä ne nessut nyt on? - Mitäs draamaa täällä on. Ettekö te ole jo liian vanhoja sellaiseen? Kaisla yllättää, vaikka murjottaa. Niin kuin silloin kun potkaisi Kostin tuolia Minervan silmien edessä. Miten muistankin sen niin hyvin? Ehken ollut silloin maistissa? Kosti ja Minerva taputtelivat toistensa päitä ja nauroivat. Rusinat oli syöty. Kaisla tyrkkäsi Kostin tuolia niin että sen jalat vingahtivat. Napsutarjotin heilui. Seurakunta muotoutui jonoon ja minä sen hännille. Kosti vaappui luokseni ja sanoi, että hänellä olikin jo vähän nälkä. Vastasin hänelle luulleen sen olevan tanssia. Me nauroimme molemmat. Tarjottimelle jäi yksi kippo, harmaa. Kaisla mutisi, että Armas haluaa ottaa annoksensa ilman yleisöä. Karmas. Muistan kuinka näin vilauksen kulman taakse piiloutuvasta hahmosta. Arvasin kuka siellä tarkkaili. Minerva heilutteli jalkojaan tuolilla, popsi rusinoita ja valaisi silmillään meitä. Lähetti lentosuukon meille! Kun Maisulin ääni kutsui, näin miten lapsi painoi päänsä ja jätti rusinapaketin tuolille. Käytävän päästä Tomppa-Pomppa viittoi kieltoliikkeitä juomiselle. Minä viitoitin takaisin kieltoliikkeitä tupakalle. * Karmas pitelee poskeaan ja Kone katoaa rutiineihinsa. On pakko saada Korkillinen. Liina saa jäädä todistusaineistoksi. Yritän tönäistä miestä ohi mennessäni, mutta olen kaatua itse. Lyödessäni sen leuka tuntui sileältä, ellei ryppyjä lasketa. Koskaan en ole kuullut partakoneen surinaa tuon miehen huoneesta. Höylä on hiljainen ja terävä. Kostilla oli kone. Hänen siro leukansa oli aina puhdas. Paitsi yhtenä kertana, jolloin näin hänet riiputtavan päätään sängyllään. Elämä näytti paenneen hänestä. Silloin sydämeni viimeinenkin kateuden ripe häpesi ja muuttui sääliksi ja paisui hellyydeksi. Otin askeleen häntä kohti ja se riitti: elämä palasi Kostiin! Minun ansiostani. Mutta nyt muistan sen toisen Kostin. Hän oli yhtä harmaa kuin tämänaamuinen ruumis. Ilman verta tietysti. Olisiko hän voinut... Ei. Ei hän. Kuka muu tahansa, mutta ei Kosti. Hän kunnioitti elämää. Omaansakin. Nyt marssin johtajan luo ja kerron kaiken! Mutta sitä ennen se korkillinen Exponenttia. Ja tuo puoliksi syöty purilainen lentää nyt roskiin. -

Älä vaan haukka siit! Hertan valkoinen pää ovenraossa on kuin kiinalainen maljakko, johon on maalattu klovnin suu. - Siin o kualle hamppajälje! - En minä ole kuollut! - Et sä vaan se Kosti. Ek sä muist? Kiikutis hampurilaise suoraan Kostille ja sanosi: syö ettes nälkkä kuol. Oliko se niin? Katson grilliruokaa. Sen sisältä valuu ketsuppia syliin. Verta. Yritän nousta nopeasti, mutta liikun kuin laiskiainen. Hertta hymyilee. Tyrkkään ruuan sen käsiin ja aloitan maratonin toimistoille. - Mää en tähä kosk! Kurkustani purkautuu lyhyt nauru. * Siitä on nyt viikko, ja vasta nyt minut otetaan todesta. Silloin johtaja tarjosi minulle vain aikaa päälääkärille ja lisää napsuja. Istun samalla tuolilla, mutta nyt pöydän toisella puolella istuu kallionjämerä komisario, joka kyselee vaikeita. Ei sellaisia, kuin mikä on elämän tarkoitus tai miten lapsi kasvatetaan. Niihin osaisin vastata, mutta en siihen, että näinkö kenenkään laittavan lääkkeitä Kosti Koivun purkkiin sinä aikana, kun Kaisla Mustajärvi puhui lastensairaalan kirurgin kanssa. Tai osaan vastata, että en nähnyt, tai ainakaan en muista nähneeni. - Mutta itse olitte niin lähellä, että näitte pienen mukan sisällön? Niin kai sitten olin. - Hertalla on piilossa sakset, Armas omistaa partaterän ja Kaislalla on paljon teräviä esineitä. - Mitenkäs ne tähän liittyvät? Taisitte nähdä verenvuodon? Niin, Kostilla oli Oslerin tauti. Hauraat verisuonet repeilevät ja nenäverenvuoto on yleinen oire. Koivu kuoli masennuslääkkeiden yliannostuksen aiheuttamiin komplikaatioihin. Veri valui nieluun, vaikeutti hengitystä ja joudutti hengenmenetystä. Nyt olen hiljaa. Äkkiä vatsassa kylmää ja rintaan tulee tyhjä olo. Saan luvan poistua. Raivo-Raija kutsutaan seuraavaksi. Se höpisee itsekseen, harjoittelee tarinaansa. Mikä minun tarinani oli? Yhden sekunnin mittainen välähdys, ja sekin voi olla minua vastaan. Onneksi joillain menee paremmin: Doroona oli tullut viesti Tompalta, että lomamatka auttoi, Maisa voi paremmin. Halusin vastata, että minä en voinut paremmin, mutten halunnut huolestuttaa. Komisario kysyi suoraan, että laitoinko minä Koston purkkiin lääkkeitä. En voinut vannoa, etten. Sitä paitsi minulle tuputetaan eri värisiä pillereitä. Muistaakseni. En ole varma enää mistään. Satumaa-tango soi, mutta muut eivät kuule sitä. Kaislan lapsi oli selvinnyt leikkauksesta. Yksinhooltajalla on nyt vähemmän renkaita silmien alla. Ja minua kosittiin. Se oli se Karmaksen kysymys. Hertta oli tullut väliin ja huitaissut muovisormuksen miehen kädestä nurkkaan. Draamaa. Oli kutsunut miestä siaksi. Minulle tuli mieleen lähinnä korppikotkat. Polvillaan oleva näytti siltä ja toinen kuulosti siltä. Sopisivat hyvin yhteen. Poliisit kolusivat huoneet ja löysivät Exponenttini, mutteivat napsujani. Ehkä vielä muistan missä ne ovat. Lähden kohti huonettani. Käytävä on pitkä ja puhdas. Loisteputket sirisevät. Keltamusta nauha roikkuu yhden oven edessä. Kenen takia? Minunko? Kaukaa kaksi hahmoa heiluttaa, toinen irtoaa toisesta. Minerva juoksee suoraan syliin. Istumme tuoleille. Heikotukseni katoaa ja unohdan sen mitä äsken ajattelinkaan. Tyttö pulputtaa Italiasta. Miten kävivät pizzalla ja äidin kanssa uimassa. - Onko se hassu setä jo terve?" Minerva kysyy äkkiä. - Kuka? Ai Kosti? Miten niin rakas tyttöni? Eihän hän ollut kipeä. Hassu vain. - Oli se. Hän kertoi, että vatsaa poltti, rinnassa oli iso musta möykky ja nenä vuotaa aina verta. - Niinkö hän sanoi? Kosti muutti... toiseen kotiin. Mutta lupaan ettei hän tunne enää kipua. - Jee! Ne auttoi! - Mitkä auttoi? - Äidin lääkkeet. Lainasin niitä ja pudotin siihen keltaiseen purkkiin silloin kun se pelottava täti meni pois. Se oli lahja kun se setä antoi rusinoita. Jos näet hassua setää, sano Mirkulta terveisiä!